

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2605/2024
22.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелене Ивановић, председника већа, Жељка Шкорића и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Ненад Максимовић, адвокат из ..., против туженог „SERBIA ZIJIN COOPER“ д.о.о. Бор, ради поништаја решења о отказу уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1143/24 од 15.05.2024. године, у седници одржаној дана 22.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1143/24 од 15.05.2024. године, тако што се делимично **ОДБИЈА** као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Бору П1 17/24 од 11.03.2024. године у делу става првог изреке којим је поништено као неправилно и незаконито решење о престанку радног односа тужиоца број .. од 02.02.2023. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад и распореди на послове и радне задатке у складу са степеном и врстом његове стручне спреме, као и у ставу другом изреке.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1143/24 од 15.05.2024. године у преосталом делу изреке и пресуда Основног суда у Бору П1 17/24 од 11.03.2024. године у преосталом делу става првог изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 49.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П1 17/24 од 11.03.2024. године, ставом првим изреке, поништено је као неправилно и незаконито решење о престанку радног односа тужиоца број .. од 02.02.2023. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад и распореди га на послове и радне задатке у складу са степеном и врстом његове стручне спреме, на послове које је обављао пре доношења незаконитог решења о отказу уговора о раду, у року од 8 дана. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 191.250,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до коначне исплате, у року од 8 дана.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1143/24 од 15.05.2024. године, преиначена је пресуда Основног суда у Бору П1 17/24 од 11.03.2024. године, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев да се поништи као неправилно и незаконито решење о престанку радног односа тужиоца донето под бројем .. дана 02.02.2023. године и захтев тужиоца да се обавезе тужени да га врати на рад и распореди на послове и радне задатке у складу са степеном и врстом његове стручне спреме, на послове које је обављао пре доношења решења о отказу уговора о раду и одређено је да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, ...55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-други закон) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на радном месту „производња ...“, у организационој целини Електролиза, огранак ТИР до 02.02.2023. године, када му је достављено решење број .. од 02.02.2023. године, којим се тужиоцу отказује уговор о раду и утврђује да му радни однос престаје даном достављања решења, а на основу члана 179. став 5. тачка 2) Закона о раду, због одбијања да закључи анекс уговора о раду. Тужилац је Анексом VI уговора о раду број .. од 22.06.2022. године распоређен на радно место „производња ...“ у организационој целини Електролиза, огранак ТИР. Тужени је 12.01.2023. године доставио тужиоцу обавештење о понуди за закључење Анекса VII уговора о раду број .. од 29.10.2014. године, у коме се наводи да је услед реорганизације у огранку ТИР-а дошло до престанка потребе за радом тужиоца, те да је у складу са планом проширења капацитета и припрема за пуштање у рад нове флотације у огранку РББ-а, Фабрици Флотација Велики Кривељ исказана потреба за већим бројем извршилаца на пословима „радник на флотирању“, па се сходно радном искуству и стручној спреми тужиоца нуди премештај на ово радно место. Тужилац се, даље, у обавештењу позива да се на понуду изјасни у року од 8 дана и поучава на правне последице одбијања прихватања ове понуде, као и њеног прихвата. У прилогу му је достављен текст Анекса VII уговора о раду. Тужилац је одбио закључење наведеног анекса, из разлога што понуђени анекс уговора о раду не одговара врсти и степену стручне спреме коју он поседује – IV степен стручне спреме са завршена четири разреда ... школе и занимањем – Техничар за За радно место на коме се тужилац налазио у тренутку престанка радног односа захтеван је степен стручне спреме „КВ“ и врста стручне спреме „техничка“, а понуђен му је премештај на радно место за које се захтева степен стручне спреме „Ш“ и врста стручне спреме – „рударска – приоритет/остале струке“.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да у конкретном случају, иако је код туженог постојала реална потреба за премештајем знатног броја радника због промене начина рада и аутоматизације процеса увођењем нове технологије у погону Електролиза, као и већа потреба за извршиоцима у другим погонима туженог, па и у погону Велики Кривељ, нису у довољној мери оцењени субјективни разлози за премештај тужиоца, јер понуђени Анекс уговора о раду не садржи конкретно наведене разлоге зашто је баш тужилац, а не неки други запослени

премештен на друго радно место, па је оценио да је понуђени анекс незаконит, као и решење о отказу уговора о раду.

Другостепени суд је, међутим, нашао да је тужени поступио у складу са обавезама прописаним чланом 172. став 1. Закона о раду, те да је тужиоцу доставио писмено обавештење које садржи разлоге за понуђени анекс уговора, рок од осам радних дана од дана пријема обавештења, у ком се запослени изјаснио да не жели да потпише понуђени анекс и да је указао тужиоцу на правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора. Имао је у виду утврђено да је код туженог дошло до објективних потреба процеса рада, због престанка рада погона у коме је тужилац радио и повећане потребе за радном снагом на радном месту на које је тужилац распоређен, при чему је тужилац распоређен сходно степену стручне спреме са којом је обављао рад на претходном радном месту. Следом тога, преиначио је пресуду првостепеног суда и одбио тужбени захтев тужиоца за поништај решења о отказу уговора о раду, као и захтев да га тужени врати на рад сходно члану 191. Закона о раду.

По оцени Врховног суда, основано се ревизијом тужиоца указује да је другостепени суд приликом доношења своје одлуке погрешно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца у делу за поништај отказног решења и за враћања тужиоца на рад код туженог.

Одредбом члана 171. став 1. тачка 1) Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05 ... 95/18), прописано је да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада - анекс уговора, ради премештаја на други одговарајући посао, због потребе процеса и организације рада. Према ставу 2. истог члана, одговарајућим послом у смислу става 1. тач. 1) и 3) овог члана сматра се посао за чије се обављање захтева иста врста и степен стручне спреме који су утврђени уговором о раду.

Према члану 172. истог закона, уз анекс уговора о раду послодавац је дужан да запосленом достави писмено обавештење које садржи: разлоге за понуђени анекс уговора, рок у коме запослени треба да се изјасни који не може бити краћи од осам радних дана и правне последице које могу да настану непотписивањем анекса уговора (став 1); ако запослени потпише анекс уговора у остављеном року, задржава право да пред надлежним судом оспорава законитост тог анекса (став 2); запослени који одбије понуду анекса уговора у остављеном року, задржава право да у судском поступку поводом отказа уговора о раду у смислу члана 179. став 5. тачка 2) овог закона, оспорава законитост анекса уговора (став 3); сматра се да је запослени одбио понуду анекса уговора ако не потпише уговор у року из става 1. овог члана (став 4).

Одредбом члана 179. став 5. тачка 2) наведеног закона, прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца, и то: ако одбије закључење анекса уговора о раду у смислу члана 171. став 1. тач. 1-5) овог закона.

Правилна примена наведених одредби закона подразумева да послодавца може запосленом да понуди измену уговорених услова рада, али ова могућност не представља овлашћење послодавца да уговорене услове рада мења по својој слободној вољи, већ морају постојати промењене околности у односу на моменат закључења уговора о раду које оправдавају измену тог уговора. Управо из ових разлога,

законодавац (чланом 172. став 1. Закона о раду) обавезује послодавца да своју понуду за закључење анекса уговора о раду образложи, односно да писмено наведе разлоге за измену закљученог уговора, односно уговорених услова рада. У одсуству разлога у понуди за закључење анекса уговора о раду, којим се мењају уговорени услови рада, не може се испитивати основаност понуде туженог, као послодавца, односно постојање промењених околности које оправдавају његову понуду за закључење анекса уговора о раду, што исту чини незаконитом, због чега ни запослени који није прихватио овако необразложену понуду не може трпети штетне последице у виду престанка радног односа, у смислу члана 179. став 5. тачка 2) Закона о раду.

Према становишту Врховног суда, у конкретном случају, тужени није поступао у свему у складу са одредбама чл. 171. и 172. Закона о раду, због чега је донето решење о отказу уговора о раду тужиоцу незаконито. Наиме, тужени је понудио тужиоцу да закључи анекс уговора о раду и доставио му писмено обавештење за измену уговорених услова рада и анекс, али у понуди нису на потпун и законит начин обухваћени и образложени сви елементи због којих се тужиоцу нуди измена уговорених услова рада, односно нису наведени конкретни и образложени разлози за понуђени анекс. Тужени је навео да се измена уговорених услова рада нуди, јер је услед реорганизације рада у огранку Тир-а дошло до престанка потребе за радом тужиоца и да је исказана потреба за већим бројем извршилаца на радном месту из понуђеног анекса, а с обзиром на дотадашње радно искуство тужиоца, што представља једну уопштenu формулацију, без навођења и разлога који су били опредељујући да се управо тужиоцу понуди закључење анекса, имајући у виду да погон „Електролизе“, у коме је тужилац био распоређен, није укинут и да је овај погон наставио са радом у марту/априлу 2023. године. Разлог за распоређивање мора бити саопштен тужиоцу кроз понуду за закључење анекса уговора о раду у складу са наведеним нормама, а изостанак такве конкретизације чини касније донето решење о отказу уговора о раду по овом основу незаконитим. С обзиром да понуда анекса није садржала конкретне разлоге, и то оне који се тичу опредељујућих околности да се тужиоцу у односу на дуге запослене у погону „Електролизе“ учини ова понуда, не стоји оцена другостепеног суда у побијаној пресуди да је тужилац обавештен о разлозима понуђеног анекса у смислу цитираних законских одредаба.

Последица поништаја решења о отказу уговора о раду јесте реинтеграција запосленог, у смислу одредбе члана 191. став 1. Закона о раду.

Следом изложених разлога, Врховни суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

У поступку пред нижестепеним судовима је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју суд пази по службеној дужности, када су судови донели одлуке о распоређивању тужиоца на послове које је обављао пре доношења незаконитог решења о отказу уговора о раду, с тим да такав захтев тужилац није истакао у тужби, нити током поступка. Према одредбама Закона о раду, последица поништаја решења о отказу уговора о раду јесте реинтеграција запосленог, при чему је распоређивање запослених остављено у искључиву надлежност послодавца да према сопственој процени потреба радног процеса запосленог распореди на радно место на коме ће најбоље одговорити тим потребама. Редовни суд опште надлежности, дакле, нема могућност да наложи послодавцу да врати запосленог на радно место, односно послове и задатке на којима је радио пре

доношења решења о отказу уговора о раду, чак и у случају његовог поништаја. Такав захтев не спада у надлежност суда, који једино има могућност да као последицу поништаја решења о отказу уговора о раду наложи послодавцу да запосленог врати на рад и да га распореди на радно место које одговара његовој стручној спреми и радним способностима, а у циљу извршења одлуке о враћању запосленог на рад, па је одлука у овом делу, којим је одлучено о нечему што није ни тражено тужбом, морала бити укинута.

Имајући у виду напред наведено, Врховни суд је сходно одредби члана 415. став 2. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

С обзиром на успех у поступку по ревизији, тужиоцу на основу члана 153. став 3. и члана 154. ЗПП припадају трошкови овог поступка, који су му досуђени у износу од 49.500,00 динара, за састав ревизије од стране пуномоћника из реда адвоката према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 43/23).

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Јелена Ивановић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић